

Den Haag, 25 augustus 2017

Van 21 tot en met 23 juni jl. vond in Valencia de plenaire vergadering plaats van de Financial Action Task Force (FATF). De FATF is een internationaal orgaan dat samen met de zusterorganisaties van de FATF ruim 190 jurisdicties bestrijkt. Doel van de FATF is op mondiaal niveau het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en andere hieraan verwante bedreigingen¹ voor de integriteit van het internationale financiële stelsel te voorkomen en te bestrijden. De FATF heeft hiertoe 40 aanbevelingen ontwikkeld waarin internationale standaarden zijn vastgelegd die landen geacht worden te implementeren in hun nationale wet- en regelgeving en beleid – beter bekend als de FATF-aanbevelingen.

Ik informeer uw Kamer, mede namens de Minister van Veiligheid en Justitie, over de meest belangwekkende onderwerpen die tijdens deze plenaire vergadering aan de orde zijn geweest.

Voorkomen en bestrijden terrorismefinanciering

Het voorkomen en bestrijden van terrorismefinanciering blijft een prioriteit van de FATF. Nationale en internationale samenwerking en coördinatie tussen zowel publieke instanties onderling als met private partijen is hierbij van groot belang.

Het delen van informatie tussen publieke instanties is essentieel voor het effectief tegengaan van terrorisme en de financiering daarvan. Om het delen van informatie tussen publieke instanties te bevorderen heeft de FATF een rapport opgesteld met daarin praktijkvoorbeelden van bestaande samenwerkingsverbanden en praktische hulpmiddelen om de samenwerking en uitwisseling van informatie te bevorderen. Het rapport zal worden verspreid onder relevante publieke instanties.

Daarnaast heeft de FATF een publieke consultatie geopend om inbreng en suggesties te verkrijgen van private partijen op een concept rapport over informatie-uitwisseling. Het rapport gaat in op obstakels bij het delen van informatie en de mogelijkheden om informatie te delen binnen de private sector.

Transparantie en *beneficial ownership*

De verbetering van transparantie en informatie over uiteindelijk belanghebbenden (*ultimate beneficial owners*, afgekort UBO's) van juridische entiteiten en juridische constructies is sinds 2003 een belangrijk aandachtsgebied van de FATF. Meerdere aanbevelingen zijn hierop gericht en de FATF heeft verschillende onderzoeken gedaan en *guidance* ontwikkeld.

De voortgang op een aantal lopende onderzoeksprojecten op dit terrein is besproken tijdens de plenaire vergadering, waaronder het project gericht op het identificeren van mechanismen die gebruikt worden om *beneficial ownership* te verbergen, de rol van professionele intermediairs hierbij, en de obstakels bij het vaststellen van *beneficial ownership* en hoe deze te overkomen.

¹ De FATF houdt zich in beperkte mate ook bezig met de bestrijding van de financiering van proliferatie. Eén van de 40 FATF-standaarden is hierop gericht.

De-risking

De FATF heeft al enige tijd aandacht voor het zogeheten «de-risking»: een fenomeen waarbij financiële instellingen relaties met cliënten of categorieën cliënten beperken of beëindigen om risico's te vermijden in plaats van te beheersen. De FATF werkt op dit onderwerp nauw samen met andere relevante organisaties zoals de FSB (Financial Stability Board), het IMF en de Wereldbank. Om een beter beeld te krijgen van hoe effectief de aanpak van de-risking is, gaat de FATF nader kijken hoe zijn guidance wordt gebruikt door nationale toezichthouders en de financiële sector.²

Wederzijdse evaluaties van landen

Tijdens de plenaire vergadering zijn de evaluatierapporten van de FATF-leden Denemarken en Ierland vastgesteld. Deze zullen binnenkort worden gepubliceerd op de website van de FATF.³ Op deze website is ook de evaluatiemethodologie te vinden. De huidige, vierde evaluatieronde is erop gericht te beoordelen of het regime tegen witwassen en financieren van terrorisme van het geëvalueerde land niet alleen technisch voldoet aan de FATF-aanbevelingen, maar ook effectief is.⁴

Hoog-risico en/of niet coöperatieve landen

De FATF houdt twee lijsten bij waarop landen staan met ernstige strategische tekortkomingen in hun nationale regimes ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering. De eerste lijst is het zogeheten *public statement* en bevat landen die geen commitment of onvoldoende voortgang hebben laten zien bij het aanpakken van hun strategische tekortkomingen, en die een bedreiging kunnen vormen voor het internationale financiële systeem. In het *public statement* van 23 juni jl. is Noord-Korea wederom opgenomen en worden alle jurisdicties opgeroepen om maatregelen te nemen tegen Noord-Korea.

In juni 2016 heeft de FATF de oproep om tegenmaatregelen te nemen tegen Iran voor een periode van 12 maanden opgeschort omdat Iran zich politiek heeft gecommitteerd aan het adresseren van zijn strategische tekortkomingen op basis van een met de FATF overeengekomen Actieplan. Deze plenaire vergadering heeft de FATF gesproken over de voortgang die Iran maakt bij de implementatie van dit Actieplan. De FATF heeft geconstateerd dat Iran nog steeds politiek gecommitteerd is en relevante stappen heeft genomen in lijn met het Actieplan. De FATF heeft daarom besloten de opschorting van de tegenmaatregelen te verlengen. De FATF blijft daarbij verdere voortgang van Iran in de uitvoering van haar Actieplan monitoren. Iran staat nog wel vermeld in het *public statement* van 23 juni jl. en de FATF raadt nog steeds aan om verscherpt cliëntenonderzoek te blijven toepassen ten aanzien van relaties en transacties met natuurlijke en rechtspersonen in Iran.

De tweede lijst getiteld *Improving global AML/CFT compliance*, bevat landen die ernstige tekortkomingen hebben in hun nationale regime ter voorkoming van het gebruik van het financieel stelsel voor witwassen en terrorismefinanciering, maar die gecommitteerd zijn om deze tekortko-

² Hierbij zal met name aandacht zijn voor de twee meest recent gepubliceerde *guidance* rapporten van de FATF namelijk *Guidance on Correspondent Banking Services (October 2016)* en *Guidance for a Risk-Based Approach for Money or Value Transfer Services (February 2016)*.

³ www.fatf-gafi.org

⁴ Landen die in deze vierde ronde reeds zijn geëvalueerd zijn Australië, België, Canada, Italië, Maleisië, Noorwegen, Oostenrijk, Singapore, Spanje, Verenigde Staten, Zweden en Zwitserland. De evaluatie van Nederland door de FATF zal naar verwachting starten in 2020, met het oog op een plenaire bespreking die voorlopig gepland staat voor juni 2021.

mingen aan te pakken. Tijdens de afgelopen plenaire vergadering is besloten Afghanistan en Laos van deze lijst af te voeren, omdat beide landen significante vooruitgang hebben geboekt in het aanpakken van hun tekortkomingen. Op deze lijst staan momenteel zeven landen⁵.

Beide lijsten zijn te vinden op de website van de FATF.⁶ De deelnemers van de Commissie meldplicht, waaronder alle Wwft-toezichthouders en vertegenwoordigers van meldingsplichtige instellingen, zijn hiervan op de hoogte gesteld. Tevens publiceert De Nederlandsche Bank na elke plenaire vergadering een bericht op haar website «Open boek toezicht» met verwijzingen naar de nieuwe lijsten. Op diezelfde website wordt ook toegelicht welke (aanvullende) maatregelen Nederlandse financiële instellingen zouden moeten nemen in het kader van de naleving van de Wwft, om het verhoogde risico ten aanzien van relaties met ingezetenen van deze landen en het uitvoeren van transacties van of naar deze landen te mitigeren.

Versterking van de institutionele basis en *governance* van de FATF

De FATF is in 1989 opgericht door de G7 als *task force*, oftewel een groep van experts uit verschillende landen die op basis van een tijdelijk ministerieel mandaat regelmatig bijeenkomen. Nederland is lid van de FATF sinds 1990. Na ruim 25 jaar is de FATF gegroeid tot een gerenomeerd internationaal orgaan van 35 jurisdicties en twee internationale organisaties die gezamenlijk de internationale standaarden vaststellen voor het voorkomen en bestrijden van het gebruik van het financieel stelsel voor witwassen en de financiering van terrorisme. Van een tijdelijk orgaan is in feite geen sprake meer.

In de context van de *mid term review* van het lopende ministeriële mandaat, is de FATF daarom in 2016 een heroverweging gestart van de huidige structuur en operationele inrichting van de organisatie. Doel hiervan is de institutionele basis en inrichting van de FATF te versterken en verbeteren opdat de organisatie zo effectief mogelijk kan blijven opereren. Ter vergroting van de effectiviteit en zichtbaarheid van de FATF heeft de plenaire vergadering besloten de zittingstermijn van de FATF-president te verlengen van één naar twee jaar en de rol van de vice-president te versterken. Deze hervormingen zullen nog verder worden uitgewerkt en treden over drie jaar in werking. Daarnaast onderzoekt de FATF de mogelijkheid om de juridische status van de organisatie anders vorm te geven. Tijdens de plenaire vergadering in november van dit jaar zal hierover verder worden gesproken.

Volgende vergadering

De volgende plenaire vergadering zal plaatsvinden van 1 tot en met 3 november 2017 in Buenos Aires, Argentinië. Uw Kamer zal na afloop van die vergadering over de resultaten worden geïnformeerd.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem

⁵ Bosnië Herzegovina, Ethiopië, Irak, Syrië, Oeganda, Vanuatu en Jemen.

⁶ De lijsten zijn terug te vinden op de website van de FATF onder de titel «*High-risk and non-cooperative jurisdictions*».